

LES
MALES
HERBES

JORDI MASÓ

ED. MALES HERBES

Les males herbes

DISTORSIONS
núm. 90

Jordi Masó

LES MALES HERBES

Ed. Males Herbes
2022

Primera edició: març 2022

© Jordi Masó Rahola

© d'aquesta edició, Editorial Males Herbes S.C.P

Guilleries, 26, 1 - 2

08012 Barcelona

www.editorialmalesherbes.com

ISBN: 978-84-124352-9-0

Dipòsit legal: B 3274-2022

Impressió: Bookprint Digital

Am el suport del:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Disseny i maquetació: Eduard Vila / www.eduvila.com

Correcció: Helena Castells Savall

Sota les sancions establertes per les lleis, queden rigorosament prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic o electrònic, actual o futur —incloent-hi les fotocòpies i la difusió a través d'internet— i la distribució d'exemplars d'aquesta edició mitjançant lloguer o préstec públics.

Ramon, Ricard: aquest és per vosaltres.

You can always count on a
murderer for a fancy prose style.

VLADIMIR NABOKOV, *Lolita*

One of the things readers want, and deserve,
is a certain amount of blood on the floor.

DONALD BARTHELME, *Not-Knowing*

The stronger the bad guy, the better the film.

ALFRED HITCHCOCK

El mal tiba la ficció.

JOAQUIM ROIG I CORDELLACH, *Proteu*

ÍNDIX

Una conversa amb Damià Sindreu, 13

Les pomes, 27

El crepuscle dels déus, 39

Una tomba de vida, 61

Vint classes, 81

L'infern a la terra, 135

Teatre d'ombres, 175

Vet aquí uns gats, 193

Una proposta editorial, 221

UNA CONVERSA AMB DAMIÀ SINDREU

La porteria

La porta principal de l'edifici és una filigrana modernista de ferro forjat. Quan entrem, ens acull una fresca inesperada: les construccions antigues saben preservar una temperatura adequada, com si visquessin alienes al tragí del món i als seus radicalismes climàtics. La sumptuositat de la treballada ferramenta de la portalada contrasta amb el cau tenebrós on s'allotja el porter, un home gerut que ens obsequia amb la mirada desconfiada característica del gremi. Li anunciem que venim a fer un reportatge al mestre. Per *Gramophone*, la revista anglesa. Les nostres paraules no semblen impressionar-lo perquè ens respon amb un esquerp: «Àtic primera». Ens engaiem dins l'ascensor i mentre s'enlaira fem una última llambregada a la porteria, banyada per la llum ocre d'una bombeta de 40: la taula coberta de paperassa, el flexo, el transistor obsolet que difon una remor de tertúlia política, el santcrist, el calendari, obsequi d'una caixa d'estal-

vis. El trajecte vertical també podria interpretar-se, se'ns acut, des d'una dimensió simbòlica, ja que ens estem elevant per trobar-nos amb «l'estrella més rutilant del firmament operístic», segons el *New York Times*.

La minyona

El timbre emet un dring antic, de mansió victoriana. Una minyona ens obre la porta i ens fa passar al rebedor. No és una minyona com les d'abans, amb còfia i davantal, sinó una noia de constitució robusta que duu un vestit folgat. Més tard sabrem que, més que una minyona, és una «secretària», encara que les seves atribucions s'estenen sospitosament cap a l'àmbit domèstic (per això convenim a anomenar-la «minyona»). També sabrem que es diu Guadalupe. La noia ens comunica que el senyor està acabant la sessió de massatge i ens demana que la seguim a la saleta d'espera. Ho hauríem pogut fer amb els ulls clucs, guiats pel tuf agut que desprenen les seves aixelles.

Les parets

Quan ens trobem sols a la sala, ens dediquem a examinar les parets. Qui va deixar escrit que les parets de les cases diuen molt de la personalitat de qui les habita? La frase no podria ser més oportuna, perquè no hi ha en aquesta habitació cap pany de paret que no celebri la carrera del nostre entrevistat. Cartells de teatres d'òpera de tot el món amb el seu nom en lletres majúscules; retrats on apareix carac-

teritzat de Mario a *Tosca*, de Rodolfo a *La Bohème*, d'Alfredo a *La Traviata*, de Don José a *Carmen*; fotografies dedicades de directors d'orquestra mítics (Abbado, Solti, Muti) i de personalitats polítiques i del món de la cultura; diplomes, premis, discos d'or i de platí, medalles i alguna copa. Un bodegó i una marina trenquen la monotonia egòlatra de l'exposició. Són dues obres mediocres, potser sorgides dels pinzells entusiastes però maldestres d'algun aficionat. Quan ens hi apropem, descobrim la signatura del divo. No li coneixíem l'afició. Ho haurem d'esbrinar.

El gos

És un dòberman negre que se'ns enfila a les cames i ens deixa corriols de bava als camals dels pantalons. Absrets en la contemplació de les aquarel·les, no hem vist que la porta s'obria. Un alenar adelerat ha precedit l'aparició de l'animal, que se'ns ha apropiat amb la llengua pengim-penjam i la cua trempada i vibràtil. La bèstia ha guanyat la carrera al seu amo, a la veu inconfusible, admirada pels melòmans de tot el món, que quan entra diu: «És molt juganer, el Falstaff!». Per què els gossos sempre els semblen juganers als seus amos i temibles a la resta de les persones?

L'amo

Aquí tenim l'amo del Falstaff, el nostre entrevistat, Damià Sindreu, la glòria nacional. La versió real de les celebritats

sol decebre perquè rarament està a l'altura de la imatge pública que es difon. Vistos sense filtres i de prop, els cutis s'arruguen, els nassos es torcen, les orelles es despleguen i els llavis s'aprimen. I brollen tota mena de furóncols, èczemes i cicatrius. Per acabar-ho d'adobar, els originals sempre semblen més baixos que les reproduccions que esteu habituats a veure a les revistes o a la pantalla del televisor. Apressem-nos a dir que aquest no és el cas d'en Damià Sindreu, que, sortit de les mans del massatgista, se'ns presenta amb un aristocràtic batí de seda vermell i unes plantofes, una indumentària d'estar per casa però elegant, fidel a la seva fama de seductor atemporal. No hi falta el mocador al voltant del coll que protegeix el preuat instrument de les inclemències meteorològiques. Del mocador en brota un oval perfecte, enllustrat per l'exposició freqüent als rajos solars —o succedanis—, un rostre madur, saludable, equilibrat, de contorns i volums harmoniosos, coronat per una vigorosa mata de cabell gris. En carn i ossos, el Sindreu no decep: no ens estranya que encara encisi a dones de totes les edats.

L'encaixada

Li allarguem una mà amistosa amb el risc que el monstre, que encara ens dispensa les seves atencions canines, ens deixi mancs d'una mossegada. En Damià Sindreu etziba un crit sec —«Falstaff!»— mentre la seva mà ve a trobar la nostra. «Cony de gos», remuga. Soltadament dòcil, gairebé atemorit —diríem—, el gos s'esmuny porta enllà i les nostres mans s'estrenyen. És una encaixada ferma,

violenta, d'algú acostumat a liderar, d'algú que aspira a reduir l'interlocutor a una ganyota de dolor, a sotmetre'l. Sentim que els ossos ens cruixen i el sacseig enèrgic que imprimeix la mà de l'artista se'ns propaga a la resta del cos. En el fragor de l'encaixada li comuniquem el nostre nom i ell ens suggereix que passem a l'estudi, on ningú no ens molestarà.

L'estudi

En essència, la decoració de l'estudi és similar a la que teníem a la saleta d'espera, dominada aquí també per la presència gràfica d'en Damià Sindreu, ja sigui en forma de fotografia, cartell o placa commemorativa. Hi ha un piano de cua Steinway & Sons, un equip de música amb uns altaveus Bowers & Wilkins grossos com armaris i un parell de butaques de pell que ocupem per començar l'entrevista. «Benvingut al meu santuari!», diu amb un gest ampul·lós del braç dret. Ens informa que ens trobem en una sala perfectament insonoritzada. «Un búnquer!», remarca satisfet. «Em va costar una ronyonada, però em permet cantar a totes hores.» Ens adverteix que disposa de poc temps. «I una carrera així», assenyala la paret més atapeïda de marcs, «no s'explica en cinc minuts. Què vol saber?» No ens cal fer gaires preguntes per esperonar un monòleg fluït que nosaltres ens afanyem per transcriure en un quadern. Ens detalla la infància feliç al seu poble, les primeres manifestacions d'un talent extraordinari (fent d'escolanet a la parròquia) i els professors que van guiar-lo. «Mediocritats entranyables,

però ¿quin professor no és un mediocre? Si no ho fossin, estarien cantant dalt d'un escenari, no li sembla?» Ens parla dels primers papers, encara secundaris, i de la progressió, que qualifica de «meteòrica» (en Sindreu no fa escarafalls als tòpics). Menciona els debuts al Liceu, a la Scala de Milà, al Metropolitan de Nova York. Rememora crítiques entusiàstiques i ovacions inacabables. «A La Fenice em van aplaudir durant cinquanta minuts, s'ho pot imaginar? Collons, no paraven, era un deliri!» De tant en tant, la bata se li obre i deixa al descobert uns panxells molsuts i bronzejats. «Ara programo l'agenda amb una previsió de cinc anys.» Ens mostra el palmell de la mà amb els dits ben estirats. «Cinc anys per endavant, s'ho pot creure? És una gran responsabilitat, sap?, perquè he de correspondre a l'admiració del públic i fregar sempre l'excel·lència. És la meva missió.» Ara els dits de la mà es repleguen i només queda l'índex estès, un índex admonitori, podríem dir. «Sí, tinc una missió, soc un apòstol de la Música —i posi «música» amb una ema majúscula, sisplau— i com a apòstol tinc l'obligació de difondre l'evangeli que ens van llegar els grans compositors.» Abaixa la mà. Un faldó de la bata llisca i ens ofereix la visió d'una cuixa curosament depilada. «Una responsabilitat acollonant, ja li dic jo, això de ser un apòstol i proveir de bona música els meus admiradors. També podríem dir que soc el camell que subministra el polsim que calma l'ansietat dels addictes.» Riu. «O la puta que serveix el plaer als clients.» Riu més fort mentre es torna a cobrir despreocupadament les cames. «Però això val més que no ho escrigui. Deixem les putes i els camells a banda, quedem-nos amb els apòstols.» Torna a riure.

El te

Entra la minyona portant una safata amb una tetera, dues tasses i un bol de pastes. «Espero que li agradi el te verd», diu en Damià Sindreu, «aquí no prenem altra cosa». Mentim i li diem que ens agrada molt. El veiem remenar la tetera. Les fulles de te que s'entortolliguen a la cullereta ens recorden unes algues serpentejant al fons marí. «Vagi amb compte», ens adverteix mentre ens apropa una tassa, «és porcellana de Worcester de l'any 1770. Obsequi d'una admiradora japonesa». Xarrupem el líquid, d'una amargor repugnant, però que celebrem emfàticament: és boníssim, el millor te que hem provat mai. «Gràcies. M'he habituat tant a conviure amb la perfecció», ens explica en Sindreu, «que tots els meus actes aspiren a l'excel·lència, des dels més trivials, com preparar un bon te, fins als transcendents com encarnar el millor Otel·lo de tota la història. No ho dic jo: són paraules de Lorin Maazel. També Zubin Mehta m'apreciava. "Ningú ha fet d'Alfredo com tu, Sindreu!", va dir-me un dia. I aquests mestres no estaven per collonades, que si algun cantant no els feia el pes, el destrossaven». Segons la teoria d'en Damià Sindreu, l'afany de perfecció comença amb els actes més ínfims de la vida i és un tumor que fa metàstasi —la metàfora és seva— i que acaba envaint tot l'organisme. «Ara em costa de fer res a la vida que no s'aproximi a la genialitat», afirma, «m'hi hauria d'esforçar molt!». Ens venen al cap les aquarel·les de la sala d'espera, però de moment preferim no parlar-ne. «Vostè és dels qui tot ho anota, oi?», ens recrimina. «Se li acabarà el paper, home!» És que som primmirats: a nosaltres també ens agrada fer bé la nostra feina.

El somni

«Sovint tinc un somni ben estrany», comenta en Damià Sindreu mentre intentem combatre l'aspror del te amb una pasta de coco. Quin somni estrany té en Sindreu? «Se'n riurà, però somio que el món, tal com el coneixem, existeix gràcies a mi», diu. No ens en riem i li demanem que s'estengui en una qüestió que podria ser de l'interès dels nostres lectors. «En el meu somni, el món no és sòlid, sinó mal·leable i el genera la meua voluntat.» El món que somia en Sindreu existeix mentre ell està despert. Quan dorm s'esvaeix i, cada matí, quan obre els ulls, es reconstrueix del no-res. Primer el dormitori i tot el mobiliari. Llavors el lavabo i la cuina on esmorza. Així, de mica en mica, es torna a configurar el pis i l'edifici sencer. La Guadalupe, que ha deixat d'existir en sortir de casa el dia abans, també recupera la corporeïtat quan repassen junts l'agenda del dia. Ningú no té una vida independent més enllà de la seva òrbita, res no existeix si ell no hi és present. Els carrers de la nostra ciutat i tots els habitants que hi deambulen es recomponen ràpidament tan bon punt travessa el portal de l'edifici. Les ciutats del món són magmes fantasmals que només es desvetllen si ell les visita. «Si viatjo a Venècia, posem per cas, es materialitzen els canals, els gondolers, la *piazza* San Marco i els turistes. Quan me'n vaig, tot es volatilitza. Què li sembla? Un somni acollonant, oi?» Convenim que és un somni singular. No sabem què ens és més molest, si l'amargor persistent del te o les restes de coco que la pasta ens ha deixat a la boca i que manté enfeïnada la nostra llengua. En Sindreu encara insisteix: «En el somni, per exemple,

vostè en sortir de casa s'evaporaria i mai no escriuria la crònica de la nostra trobada». Li prometem que farem la crònica, que no ens evaporarem. Per què són tan tosques les engrunes de coco?

La revista

«I per quina publicació treballa vostè?», ens pregunta en Damià Sindreu. Diu que no recorda que la Guadalupe li ho hagi comentat. Li responem que per *Diapason*, la revista francesa. «Ah, és clar! *Diapason*. M'han fet bones ressenyes en aquesta revista. I m'han concedit algun Diapason d'Or (en diuen així, oi?).» Alça la tassa de te, fa un glop llarg i afegeix: «Faci el favor d'aixecar-se i donar un cop d'ull a la paret de la meva esquena». Obeïm. Demostrant que té un coneixement minuciós de la cartografia decorativa de l'habitació, ens guia a cegues per l'abarrodat pany de paret. «Miri a la seva dreta, a l'altura dels ulls, sota el cartell de *Don Pasquale*. El reconeix? Reconeix l'home que em dona la mà?» Des d'on som, li veiem el clatell, rasurat amb un precís tall esglaonat. Un clatell indefens, vulnerable. Si tinguéssim intencions homicides, ara seria el moment d'etzibar-li el cop mortal. En la fotografia reconeixem Nicolas Sarkozy quan era president de França. «A l'Òpera de la Bastilla», ens informa en Sindreu, «pocs dies després de rebre el Diapason d'Or de la seva revista. En Sarkozy era un talòs per la cultura, però la seva dona estimava l'òpera. Un tros de dona, per cert».

Les dones

Ja que ha tret el tema, li demanem a en Damià Sindreu per la seva reputació de faldiller. «És que jo adoro el sexe femení!», es defensa. Es defineix com a «amant indòmit» però alhora com a «un home sentimental, d'un romanticisme caduc». Enyora l'època en què els homes es batien en duel per l'amor d'una dama, quan els amants no correspostos se suïcidaven i les donzelles emmalaltien per les penes del cor. Una època de passions autèntiques, diu. «He estat casat tres vegades, però la fidelitat matrimonial no és per a mi», ens confessa en Sindreu. «Jo necessito ser lliure, estar obert a l'aventura, diversificar l'impuls sexual.» Li demanem si la vida nòmada dels cantants afavoreix i facilita la promiscuïtat. «És que un teatre d'òpera és una casa de putes!», declara. Ens prega que no prenem nota d'aquesta última frase. «La preparació d'una funció operística és una contínua invitació al fornici, això no ho escrigui, sisplau. Enlloc he follat més que en un camerino, qui no folla en un teatre és perquè no vol!» En Sindreu acredita un bagatge que hauria envejat Giacomo Casanova. «En confiança, i que quedi entre nosaltres, les sopranos mai t'ho posen fàcil, sempre tan estirades, tan repel·lents i orgulloses. Però amb les mezzos, i sobretot amb les contralts, sempre vas sobre segur, com si la tessitura més baixa les tornés més submises, més assequibles. Amb una contralt sempre suques!» Ens dirigeix una mirada de complicitat viril que entomem forçant un somriure. «Encara que les més fàcils són les noietes del cor. Són unes putetes. Se us acosten per demanar-vos un autògraf, les feu passar

al camerino, les afalagueu, les acorraleu, com el llop dels contes, i nyac, ja són vostres! Tot això no ho apunti, eh?»

La noia

Aprofitant que comenta la qüestió, li preguntem a en Damià Sindreu si recorda una noia que es deia Amàlia. La pregunta l'agafa desprevingut: «Qui diu?». Repetim el nom: Amàlia. Van compartir escenari en l'última *Tosca* que va fer-se al Liceu. «Em sap greu», ens diu, tot fent una mossegada a una pasta, «no sé de qui em parla». Li comentem que estem segurs que la recorda, que faci memòria. Molt prima, ulls verds i cabells rossos molt llargs, encara que per sortir a l'escenari se'ls recollia en un monyo. Era una bellesa difícil d'oblidar, l'Amàlia. «Segueixo *in albis*, ho lamento», contesta en Sindreu més preocupat d'esbandir-se la boca amb un bon glop de te. Estimava l'òpera més que res al món, aquella noia, i era una gran admiradora d'en Damià Sindreu. Per això li va fer tanta il·lusió participar en el muntatge de la *Tosca* del Liceu, amb en Sindreu fent de Mario Cavaradossi. «No sé per què collons m'explica tot això, perdoni'm la franquesa.» Cantava al cor, l'Amàlia, i la nit de l'estrena, en acabar la funció va anar a felicitar el gran Sindreu al camerino, com una més de les admiradores que volen caçar un autògraf o, amb sort, una fotografia feta a correu amb el telèfon mòbil. Però ja hem dit que l'Amàlia era d'una bellesa inusual, una bellesa que no podia passar desapercebuda a un conquistador exigent i de gustos tan selectes com en Damià Sindreu. Li preguntem si ara recorda la noia.

En Sindreu s'aixeca i, amb l'embranzida, el batí vermell fa una giragonsa en l'aire que, per un moment, ens recorda el vol elegant de la capa d'un torero. «Aquest interrogatori és indignant. Què n'ha de fer de la meva vida privada? Qui l'envia a vostè, una revista de safareig?» Admetem que no treballem per cap publicació ni musical ni de xafarderies, i li mostrem el quadern on hem estat prenent notes: ple de dibuixets i gargots incomprensibles, sense sentit. «Vostè és un impostor fastigos que m'ha fet perdre el matí!», ens crida. En part, li donem la raó.

El revòlver

És un Ruger LCR del 38 amb una empunyadura ergonòmica i un gatell d'acció suau. Ens hauria agradat ensenyar-lo més tard, però l'actitud hostil d'en Damià Sindreu ens ha obligat a fer-ne ostentació abans d'hora. El cominem a tornar a seure i li preguem que ens deixi acabar la història. «Fill de la gran puta», ens respon, però ens obeeix. I tornem a parlar-li de l'Amàlia, la noia del cor del Liceu que ara, indubtablement, en Sindreu recorda, que recorda molt bé, i tant. És aquella noia que la nit de l'estrena de *Tosca* li va anar a reclamar l'autògraf i el divo va dedicar-li totes les destreses de seducció perfeccionades pels anys d'experiència, i allà mateix, al camerino, va exercir el dret del *primo uomo* sobre la corista, un clau ràpid i sense gaires prolegòmens, qui no folla en un teatre és perquè no vol. «Ja en tinc els collons plens d'aquesta funció! Què vol, diners?» Belluguem el canó del revòlver —per remarcar-ne la presència— i anunciem que a partir

d'ara abreviarem. Ras i curt. Tenia setze anys, l'Amàlia, setze. A aquestes edats els cossos són tendres, no estan del tot preparats per superar un embaràs. El part va ser un desastre. La criatura va néixer morta. La mare s'ha passat dos anys en coma. Ara seria feixuc detallar totes les complicacions mèdiques. La setmana passada la vam enterrar. L'Amàlia era la nostra filla.

L'epitafi

En Damià Sindreu s'ha quedat mut. Fa estrany veure'l tan callat. Passat un minut llarg només diu: «Hòstia puta». Amb la màniga esquerra ens eixuguem una llàgrima que d'imprevist ens rodola per la galta. Una llàgrima furtiva, se'ns acut. Li fem saber que encara hi ha un tema que no hem tractat en la nostra conversa. «Cabró», ens contesta. No hem parlat de la posteritat, de com voldria ser recordat. No com a pintor d'aquarel·les, ens apremem a dir, això queda descartat. «Vostè és un maníac», diu. Li exposem la nostra teoria sobre l'enganyifa que és la posteritat: tants artistes aspiren a la fama pòstuma, però ¿de què els serveix un cop són morts? És que no poden desprendre's de la vanitat ni quan ja no hi són? De què li servirà a en Sindreu saber-se recordat quan d'aquí a pocs minuts deixi d'existir? Un mort recordat —i admirat— ¿és un mort més feliç? Plantegem aquestes reflexions al nostre entrevistat, que ens respon: «A prendre pel cul». Li preguntem la frase que li agradarà que inscriguin a la làpida i ens comprometem a fer-ho saber a la funerària. «A prendre pel cul», repeteix. Li demanem si, abans de

consumar l'execució, vol pronunciar unes últimes paraules. Li suggerim les de Mario Caravadosi de *Tosca*, molt adients: *E non ho amato mai tanto la vita*, i mai no he estimat tant la vida. Tenen una vitalitat tràgica que li escauria. Si li ve de gust, li permetrem que les canti. L'últim Puccini del Sindreu. Ens excusem de no poder-lo acompanyar al piano, tenim les mans ocupades. «No se'n sortirà d'aquesta», ens amenaça.

La súplica

Ordenem a en Damià Sindreu que s'aixequi. Nosaltres també ens posem drets, no seria prou solemne culminar l'escena escarxofats a les butaques. També en una execució cal aspirar a la perfecció, hi està d'acord? No ens respon. I quina troballa escenogràfica, per cert, aquest batí vermell de seda! Fins ara no ens n'havíem adonat. «Auxili!», crida. Tot i la indiscutible potència de veu —no esperàvem menys d'ell— li recordem la insonorització de la sala: un búnquer. Ens sembla veure llàgrimes als ulls d'en Sindreu i això ens mou a la compassió: li diem que qui sap si el seu somni es farà realitat, potser un cop ell caigui mort a terra també el món desapareixerà. Li serveix aquest pensament de consol? En Sindreu cau de genolls, acota el cap i alça dos braços suplicants. «Perdó! Tingui pietat. Perdó!» Somatica. La bata s'ha humitejat, el vermell s'ha tornat negre. Al terra s'estén un bassal groguenc. Conformem un quadre colpidor: el divo agenollat i el nostre braç estès amb el revòlver apuntant-li el cap. «Perdó», repeteix ara amb un fil de veu. *La commedia è finita*. Teló. Ovació.